

Περίληψη

Στόχος της παρούσας μελέτης αποτελεί η διερεύνηση αναφορών και απεικονίσεων διάσημων προσώπων κατά φύλο στα σχολικά εγχειρίδια νομικών και πολιτικών επιστημών περιόδου 1964-2010. Επιχειρείται η διαχρονική εξέταση συνολικά επτά (7) σχολικών εγχειριδίων που χρησιμοποιήθηκαν την περίοδο 1964-2010 στη βαθμίδα του εξατάξιου Γυμνασίου και μετέπειτα Ενιαίου ή Γενικού Λυκείου. Τα ευρήματα κατέδειξαν σαφή υπεροχή αναφορών και απεικονίσεων του ανδρικού φύλου.

Εισαγωγή

Τα σχολικά εγχειρίδια, μαζί με το αναλυτικό πρόγραμμα, λειτουργούν ως οι κύριοι φορείς των επικρατέστερων κοινωνικών και πολιτισμικών αξιών στην εκπαίδευση, και κυρίως ως φορείς αντιλήψεων σχετικά με τις κοινωνικά αποδεκτές εκφάνσεις της θηλυκότητας, του ανδρισμού και των έμφυλων ρόλων (Μοσχοβάκου, Χαρδαλιά & Ιωαννίδου, 2008).

Η έμφυλη λειτουργία των σχολικών εγχειριδίων καθίσταται δυνατή μέσα από τα βασικά σημειωτικά συστήματα επικοινωνίας που λειτουργούν στα σχολικά εγχειρίδια: το γραπτό λόγο και την εικονογράφηση (Κουλαϊδής, Δημόπουλος, Σκλαβενίτη & Χρηστίδου (2002)

Μεθοδολογία ερευνητικής μελέτης

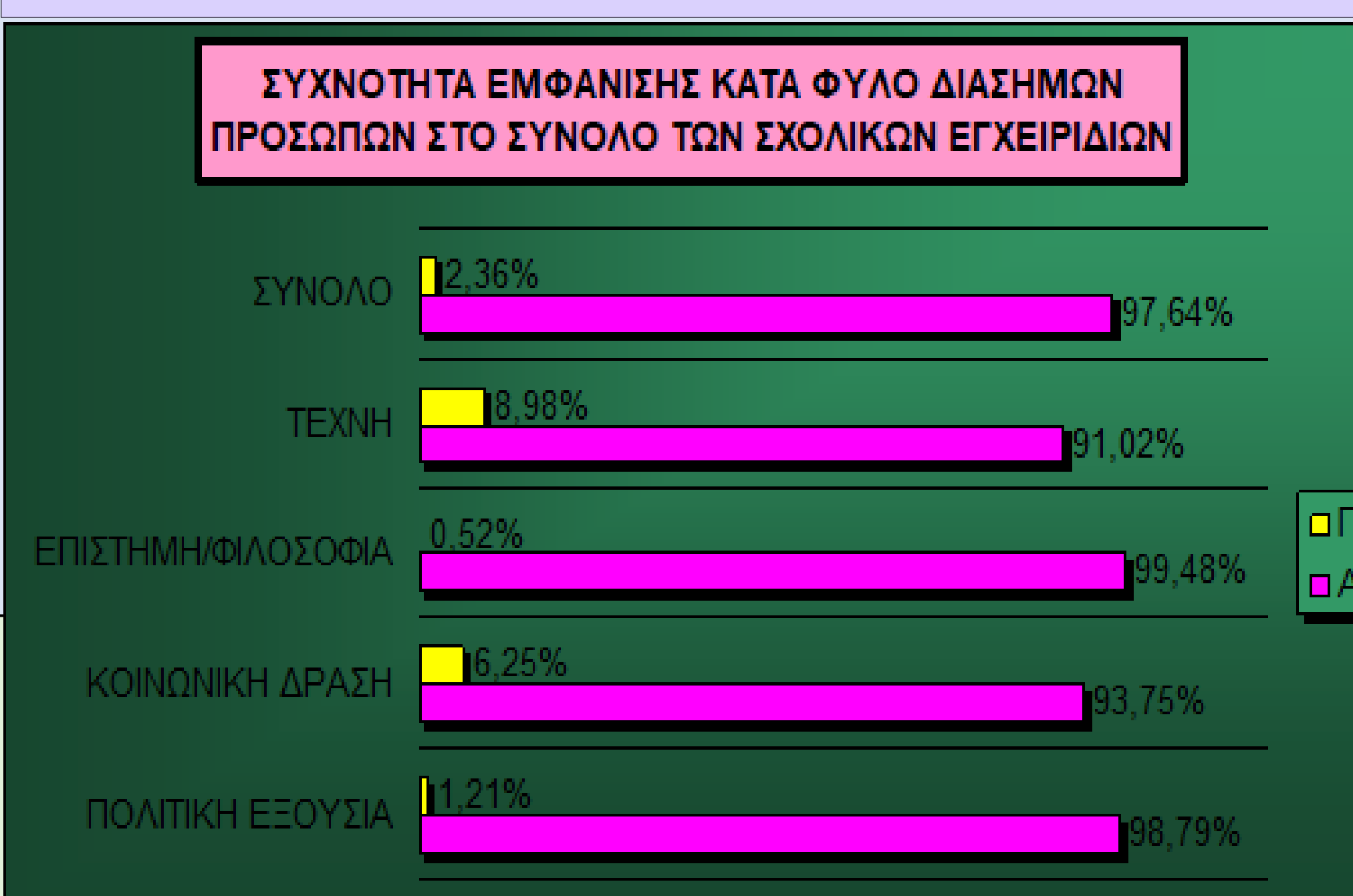
Η μέθοδος που επιλέχθηκε για το υπό διερεύνηση θέμα είναι η ποσοτική και ποιοτική ανάλυση περιεχομένου (Μπονίδης, 2004). Εικόνες, κείμενα καθώς και συνθήκες παραγωγής των σχολικών εγχειριδίων τίθενται υπό το πρίσμα της ποσοτικής και ποιοτικής ανάλυσης (Μοσχοβάκου κ.συν., 2008).

Αποτελέσματα

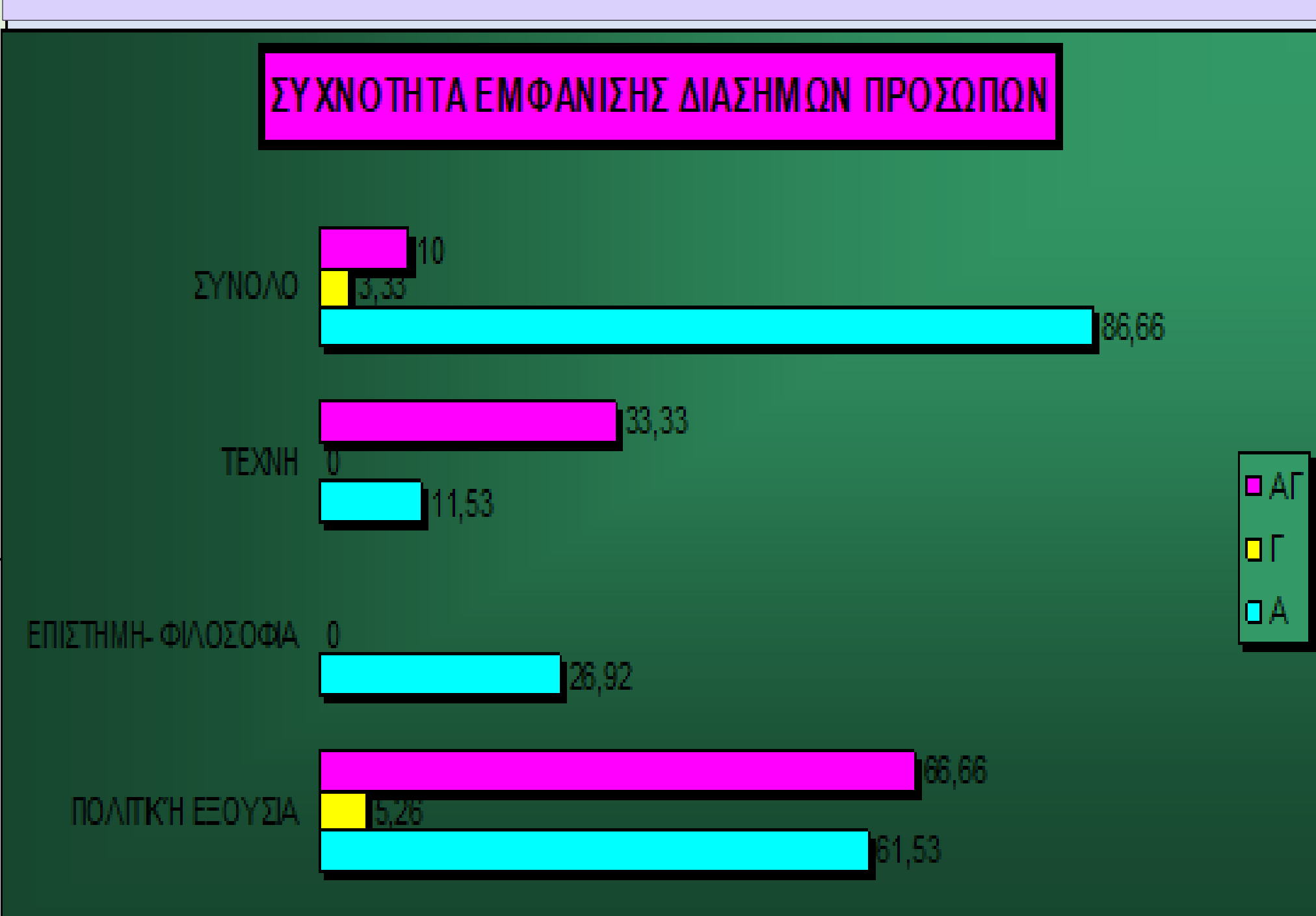
Σε ποσοστό 97,64% συνδέονται οι κειμενικές αναφορές με διάσημους άντρες στους τομείς της πολιτικής εξουσίας, της κοινωνικής δράσης, της επιστήμης –φιλοσοφίας και της τέχνης έναντι ποσοστού 2,36% που συνδέονται με γυναίκες

Στην εικονογράφηση διαπιστώθηκε ότι η ανδρική παρουσία είναι ισχυρή με ποσοστό 86,66% και εμφανίζονται πρόσωπα που διακρίθηκαν για την πολιτική τους δράση με ποσοστό 61,53% ,για την προσφορά τους στην επιστήμη και τη φιλοσοφία με ποσοστό 26,92% και στην τέχνη με ποσοστό 11,53%. Αντίθετα στο σύνολο των σχολικών εγχειριδίων έχουμε την εμφάνιση μιας μόνο διάσημης γυναίκας. Επιπλέον έχουμε τρεις συνολικά απεικονίσεις ανδρών και γυναικών που εμφανίζονται μαζί τόσο από το χώρο της πολιτικής δράσης (66,66%)όσο και από το χώρο της τέχνης (33,33).

Σχήμα 1. Κατανομή συχνοτήτων εμφάνισης κατά φύλο διάσημων προσώπων στο κειμενικό υλικό σχολικών εγχειριδίων νομικών και πολιτικών επιστημών περιόδου 1964-2010.

Σχήμα 2. Κατανομή συχνοτήτων εμφάνισης κατά φύλο διάσημων προσώπων στην εικονογράφηση σχολικών εγχειριδίων νομικών και πολιτικών επιστημών περιόδου 1964-2010

Συμπεράσματα

Στα σχολικά εγχειρίδια που χρησιμοποιήθηκαν για την εκπαίδευση του πολίτη την περίοδο 1964-2010, διαπιστώνετε η υπεροχή του ανδρικού φύλου και η αποδυναμωμένη παρουσία των διάσημων γυναικείων προσωπικοτήτων. Χαρακτηριστικό είναι το γεγονός ότι η παρουσία των διάσημων αντρικών προσώπων είναι πολυδιάστατη, και περιλαμβάνει διάσημους άντρες σε όλους τους τομείς της πολιτικής ,της πνευματικής, της κοινωνικής και της καλλιτεχνικής δράσης. Αντίθετα η ισχυρή παρουσία της γυναίκας, προβάλλει την εικόνα της απουσίας της στην κοινωνία διαχρονικά και συγχρονικά.

Βιβλιογραφία

Κουλαϊδής, Β., Δημόπουλος, Κ., Σκλαβενίτη, Σ., & Χρηστίδου, Β.(2002).*Τα κείμενα της Τεχνο-Επιστήμης στο Δημόσιο Χώρο*. Αθήνα: Μεταίχιμο.
 Μπονίδης, Κ.(2004). *Το περιεχόμενο του σχολικού βιβλίου ως αντικείμενο έρευνας. Διαχρονική εξέταση της σχετικής έρευνας και μεθοδολογικές προσεγγίσει.*, Αθήνα: Μεταίχιμο.
 Μοσχοβάκου, Ν., Χαρδαλιά, Ν., & Ιωαννίδου, Α.(2008).*Εμφυλές Κοινωνικές Αναπαραστάσεις στα Σχολικά Εγχειρίδια: Μελέτη Βιβλιογραφικής Επισκόπησης*. Αθήνα: ΚΕ.Θ.Ι. .